

Saksframlegg

FORSLAG TIL EVALUERING AV FATTIGDOMSPLANEN

Arkivsaksnr.: 10/39244

::: Sett inn innstillingen under denne linja

Forslag til vedtak:

1. Formannskapet tar statusoppdateringen av "Økonomisk trygghet, sosial utjevning og aktiv deltakelse for alle innbyggerne i Trondheim" til orientering.
2. Planen skal evalueres gjennom en beskrivelse av tiltakene, en levekårsoppsummring og et seminar med en workshop.

::: Sett inn innstillingen over denne linja

... Sett inn saksutredningen under denne linja

Statusrapport for arbeidet med fattigdomsplanen og forslag til opplegg for evaluering.

Trondheim kommunes handlingsplan for bekjempelse av fattigdom: Økonomisk trygghet, sosial utjevning og aktiv deltagelse for alle innbyggere i Trondheim ble vedtatt av Bystyret i 2008. Utgangspunktet for planen og arbeidet med fattigdom er et bredt fattigdomsbegrep. Ikke bare økonomisk fattigdom, men ensomhet, mangel på opplevelser, liten tilknytning til arbeidsliv, lav utdanning og helseproblemer skaper fattigdom og marginalisering.

Vinteren 2010 ba formannskapet rådmannen lage et forslag til evaluering av planen.

Denne saken har som hensikt å oppdatere fjorårets statusrapport på de punktene det har skjedd endringer, samt å presentere et opplegg for evaluering av planen som igjen kan legge grunnlag for en revidering av Trondheim kommunes innsats mot fattigdom.

Statusoppdatering i henhold til fattigdomsplanens hovedmål:

1. Fra passiv stønad til aktivitet og inntekt.

NAV er kommunens redskap for at så mange som mulig skal ha mulighet til å være i arbeid og forsørge seg selv. Kvalifiseringsprogrammet (heretter KVP) er NAV sitt hovedvirkemiddel for at flest mulig av sosialhjelpsmottakerne får opplæring og kvalifisering i stedet for passiv sosialhjelp. Måltallet for KVP for 2010 er allerede nådd, med et gjennomsnittlig deltakerantall på 465 så langt i år.

Antall sosialhjelpsmottakere er redusert siste år. Av tallene ser vi tegn på at det er samsvar mellom deltakerantallet i KVP og et redusert antall sosialhjelpsmottakere.

	Antall mottakere. Gjennomsnitt mnd 1-8 i 2009	Antall mottakere. Gjennomsnitt mnd 1-8 i 2010
Økonomisk sosialhjelp	2070	1458
KVP	Utrullingsfase.	465

Målet med KVP er at deltakerne skal gå videre til arbeid eller utdanning eller være avklart for en varig trygdeytelse. Programmet har enda ikke vært i drift lenge nok til at vi vet om disse målene blir innfridd. Rapporter viser at stønadslengden har økt noe. Dette kan ha sammenheng med at en del av deltakerne i KVP mottar supplerende sosialhjelp. Kvalifiseringsprogrammet løper over to år, og deltakere kan motta supplerende sosialhjelp i hele perioden. Stønadslengden er likevel kortere enn gjennomsnittet for ASSS-kommunene. Fortsatt er det en utfordring at andelen sosialhjelpsmottakere er høyere i Trondheim enn for gjennomsnittet for ASSS-kommunene.

Fra 2011 ønsker Rådmannen å intensivere arbeidet for at langtidsmottakere av sosialhjelp blir vurdert for andre ytelser.

Vi har:

- Sikret at sosialhjelpsmottakere får delta i KVP.

Det gjenstår:

- Å sikre at ingen får økonomisk sosialhjelp i mer enn tre år.

2. Husstander med lav inntekt – standardiserte ytelser for lavinntektsfamilier.

Det statlige regelverket for bostøtte ble endret i 2009 og ga en utvidet rett til bostøtte. I Trondheim mottar i underkant av 5000 personer statlig bostøtte hver måned. Det vises til egen sak med forslag til ordning for kommunal bostøtte. Målet er å gjøre denne ordningen mer rettet mot personer/hushold som stiller svakest på boligmarkedet.

Vi har:

- Fulgt utviklingen av engangsytelser (innbo/utstyr og ytelser ved begivenheter) og forenklet rutiner for tannbehandling.

Det gjenstår:

- Legge fram sak om forenkling av økonomisk sosialhjelp etter samme modell som introduksjonsordningen og kvalifiseringsstøtten.

3. Videreutvikle tilbudet om økonomisk veiledning.

Kommunen har startet et utviklingsprosjekt i økonomisk rådgivning til grupper med statlige tilskudd. Det tilsettes gjeldsrådgiver i prosjektstilling for perioden november 2010 – desember 2011. Gjeldsrådgiveren skal ha spesielt ansvar for opplæring av ansatte som skal gi økonomisk veiledning til brukere. Dette er også en viktig del av kvalifiseringsarbeidet å gjøre den enkelte deltaker i stand til å prioritere nødvendige utgifter.

Vi har:

- Etablert en økonomisk veiledningstjeneste.
- Forsøkt å inngå samarbeid med en bankforbindelse i henhold til planen. Dette arbeidet har ikke lyktes foreløpig.

Det gjenstår

- Å åpne for at økonomisk veiledning kan settes som vilkår for å motta økonomiske ytelser.

4. Tiltak for barn fra familier med dårlig økonomi.

Helse- og velferdskontorene på Østbyen og Heimdal har hatt hvert sitt prosjekt for å jobbe med fattige familier; hhv "Hvorfor nå" og "71 familier". Heimdals prosjekt drives i samarbeid med HUSK Midt-Norge og blir dermed evaluert. Prosjektene er ulikt organisert, men begge har målsetning om å gi ekstra bistand til barnefamilier med familiens egen mestring som hovedmål. For 2011 vil Rådmannen at lederavtalene til alle HVK-lederne og NAV-lederne skal vise at dette arbeidet skal gjennomføres på alle bydelene. Rådmannen har lagt fram et forslag til handlingsplan for kultur hvor et mangfoldig og inkluderende kulturliv er ett av målene. Barnepakken er ett av tiltakene her. Det arbeides for å starte opp et "barnas introduksjonsprogram" hvor nybosatte barn og unge skal få tilgang til ordinært kultur- og fritidsliv. Både barne- og familietjenesten og barnepakken skal evalueres denne høsten, og begge disse sakene vil utfylle bildet om hvilke tiltak vi har for barn i marginaliserte familier. Rådmannen legger fram en egen sak om barn i familier med dårlig økonomi denne høsten.

Vi har:

- Systematisk kartlegging og tiltak overfor fattige barnefamilier i to bydeler.
- Påbegynt politisk sak om barnefattigdom.

Det gjenstår:

- Implementere kartlegging og tiltak overfor barnefamilier i alle bydeler.

5. Tiltak for ungdom i overgangen til voksenlivet.

Rådmannen vil i løpet av høsten legge fram en politisk sak om arbeidet mot frafall i skolen.

Vi har:

- Aksjonsteam i alle bydeler.
- Tiltak for bedre rådgiving i skolen, som gjennomgått i politisk sak høsten 2008.
- Implementert rutiner som skal sikre ungdom som behøver langvarige tjenester i overgangen mellom Barne- og familietjenesten og Helse- og velferd. Herunder også opplegg for ettervern for barn som har hatt tiltak under barnevernet.
- Videreført erfaringene fra TIUR inn i prosjektet SAMUR; målgruppen er ungdom med rusproblemer.
- Inngått samarbeidsavtale med NAV og Sør-Trøndelag fylkeskommunen for samarbeid rundt frafallsproblematikk og ansvarsfordeling.

Det gjenstår:

- Å lage en plan for sikring av voksenbistand i utsatte ungdomsmiljøer.
- Opprette alternativt skoletilbud for ungdom.

6. Varig og trygg bolig for alle.

Arbeidet med å legge til rette for at beboere som leier kommunalt eide borettslagsleiligheter kan kjøpe

Trondheim kommune

disse, fortsetter. Det utredes om andre boligtyper kan være aktuelle.

Prosjektet "fra kommunal til privat bolig" fortsetter, alle HVK skal ha fokus på dette.

Nytt boligprogram vil bli lagt fram for politisk behandling i høst, og en av hovedstrategiene som vil bli foreslått, er at flere leietakere i kommunalt eide borettslagsboliger og eierseksjoner skal gis mulighet til å kjøpe sin bolig.

Forslag om ny ordning for kommunal bostøtte blir lagt frem i høst hvor en dreining av ordningen har som mål å treffe de aller mest utsatte på boligmarkedet.

Det er et fortsatt en utfordring at mange mister sin kommunale bolig fordi de av ulike årsaker ikke mestrer bosituasjonen. Retningslinjene for boligtildeling er under revidering. Behovet for oppfølging i boligen er fokusområde og prosjektet "Hverdagsmestring i hjemmet" skal implementeres i alle oppfølgingstjenestene. Tiltaket "Rett hjem" opphører som prosjekt og integreres i ett HVK som viderefører råd og veiledningsoppgavene samt bistand på det private boligmarkedet.

Kommunen arbeider kontinuerlig for å øke mengden utleieboliger, og en målsetning i nytt boligprogram vil bli anskaffelser av kommunale boliger i tråd med vanskeligstiltes behov. En økning i antall boliger vil bli foreslått som mål i boligprogrammet.

Vi har:

- Utarbeidet opplegg for at noen grupper kan kjøpe boligen de bor i.
- Kommunen yter startlån som hjelp for å komme inn på boligmarkedet, retningslinjene for å få slikt lån er under vurdering.
- Tiltak for å redusere tomgangstapet er igangsatt og gir resultater.
- Helse- og velferdskontorene arbeider for at flest mulig får ta del i de statlige ordningene for bostøtte, jfr. egen sak om boligrådgiving.
- Nytt boligprogram er under utarbeidelse.
- Gjennomgang av boligmassen er på gang.
- Et spesielt fokus på folk med utfordrende livsførsel.

Det gjenstår:

- Initiere bygging av rimelige utleieboliger.
- Utvikle modeller for rimelige boliger/lavinnskuddsboliger.

7. Inntekt fra eget arbeid.

Det vises til "Plan for helse- og velferdstjenester for befolkningen mellom 18-67" som presenterer *mestring* som et hovedmål for alle tjenestene. Overfor fattige og marginaliserte voksne vil det å mestre en arbeidssituasjon være et mål for de fleste. KVP er hovedvirkemiddelet, men også formell kvalifisering og språkopplæring er sentralt.

Ny plan for voksenopplæring legges fram for politisk behandling i november og skisserer en satsning på samarbeid med både arbeidslivet og fylkeskommunene for å gi bedre og mer effektive læringsløp for voksne.

Prosjektet "Ny sjanse" er overført til Enhet for voksenopplæring og videreføres.

Trondheim kommune

Vi har:

- Videreført HEFFI.
- Videreutviklet programmet Ny sjanse, og nå overført dette til EVO.
- Strategier for å utnytte NAVs tilbud bedre.
- Økt bruken av arbeidstrening ute i bedrifter.
- Etablert NAV Aktiv Start for unge som har særlig omfattende problematikk.
- Et eget program som sikter mot at KVP-deltakere kan delta i hjelpearbeid i u-land er under opparbeiding ved NAV-Lerkendal i samarbeid med Røde Kors.

Det gjenstår:

- Inngå avtale med NAV om å hindre utstøting fra arbeidslivet.

8. Spesielle tiltak for rusavhengige.

LAS – Legemiddelassistert stabilisering - ble initiert som prøveprosjekt i rusplanen, og ordningen er nå permanent og heter LAR-S. Etter innføring av nye nasjonale retningslinjer for LAR-behandling ble iverksatt ved årsskiftet 09/10 er det kommet en kraftig økning av antall brukere LAR-S.

Vi har:

- Dagsverket som drives i regi av Stavne, og Sorgenfri mottar kommunal støtte.
- LAR-S er etablert.
- Støtter Gatejuristen.
- Samarbeidsavtale med Trondheim Fengsel om tiltak overfor straffedømte.

9. Personer med dårlig helse.

”Plan for helse- og velferdstjenester for befolkningen mellom 18 - 67” har som hovedstrategi at tjenestene skal legge til rette for at alle tjenestemottakere skal mestre sin egen helse.

Gjennom prosjektene ”Hvorfor nå?” og ”71 familier” har det kommet fram at fattige familier ofte også har problemer med helsetilstanden, og tiltak for å skaffe helsehjelp har vært et viktig arbeidsområde i disse prosjektene.

Fattigdomsplanen satt som mål at Trondheim kommune skal utarbeide en plan for utjevning av sosiale ulikheter i helse sammen med NTNU og spesialisthelsetjenesten. Målet er gjentatt i kommuneplanens samfunnsdel.

Det gjenstår:

- Å utarbeide plan for utjevning av sosiale helseforskjeller.

10. Brukermedvirkning.

Trondheim kommune støtter Kirkens Bymisjons tiltak ”Batteriet”. Tiltaket skal støtte interessegrupper som ønsker å organisere seg, ved å tilby lokaler og kompetanse. Per i dag benyttes tiltaket av 40 ulike

Trondheim kommune

organisasjoner, hvorav 5-7 bruker Batteriet på ukentlig basis. Batteriet arbeider blant annet med å mobilisere brukerne opp mot kommunens arbeid.

Vi har

- Støttet etablering av "Batteriet".
- Holder åpne høringer når større politiske saker.

11. Kommunen skal bidra til å skape et inkluderende samfunn.

Kommunens frivillighetskoordinator arbeider med å holde en god dialog med de frivillige organisasjonene i byen. Sju frivillighetssentraler mottar kommunal støtte i 2010 for det arbeidet de koordinerer i nærmiljøene. Trondheim Kommune støtter også ulike prosjekter og organisasjoner med ulike beløp. Noen av midlene er statsmidler vi mottar fra BLD og NAV-Direktoratet, andre er kommunale.

Det gjenstår:

- Å etablere ideforum for å redusere fattigdom.
- Initiere prosjekter for å utvikle bedre og mer levende nærmiljøer.

Forslag til evaluering av planen.

En rekke av de politiske sakene som har blitt fremmet de siste to årene, har vært knyttet til fattigdomsplanen. Dette bidrar til at ulike sider av planen stadig er under oppdatering. Rådmannen leverte en større statusoppdatering i juni 2009 da planen var ett år. I kommuneplanens samfunnsdel er et av hovedmålene å jobbe mot en mer inkluderende og mangfoldig by, og flere av målene er like målene fra fattigdomsplanen. Tiltakene "71 familier" og "Hvorfor nå?" har vært gjenstand for egne evalueringer. Resultatene fra ungdomsundersøkelsen i Trondheim ble lagt fram sommeren 2010 og gir også et bilde av helhetssituasjonen blant barn og unge, uten at man spesifikt kan knytte den inn i mot tiltakene i fattigdomsplanen.

Videre arbeid:

Per 01.06.2011: Rådmannen leverer en oppsummerende beskrivelse av alle tiltakene som har blitt iverksatt som et resultat av fattigdomsplanen.

Per 01.09.2011: Rådmannen leverer en gjennomgang av tilgjengelige levekårsindikatorer for Trondheim som er relevante i forhold til arbeidet mot fattigdom.

I september/oktober 2011: Rådmannen avholder et seminar med tema fattigdomsplanen hvor tiltak fra nåværende plan blir presentert. Dette etterfølges av en workshop som skal gi grobunn for videre arbeid med fattigdom i Trondheim. Brukerrepresentanter, politisk nivå, kommunale virksomheter og frivillig sektor vil bli invitert. Innspillene fra workshopene blir samlet og sendt ut til en høringsrunde til de inviterte.

Januar 2012: Rådmannen leverer en revidert fattigdomsplan.

Rådmannen i Trondheim, 30.09.2010

Trondheim kommune

Helge Garåsen
kommunaldirektør

Ingvild Heggstad
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

... Sett inn saksutredningen over denne linja